

OPINIE CONCURENTĂ

la Decizia Curții Constituționale nr.1431 din 3 noiembrie 2010 asupra cererii de soluționare a conflictului juridic de natură constituțională dintre Parlamentul României și Guvern, formulată de Președintele Senatului

Înainte de orice comentariu, îmi mențin concluzia că, prin angajarea răspunderii Guvernului asupra proiectului Legii educației naționale, în timp ce acesta se afla în dezbateră Senatului în calitate de Cameră decizională după ce anterior fusese adoptat de Camera Deputaților prin votul final, s-a declanșat un conflict juridic de natură constituțională între cele două autorități, respectiv Guvernul României și Parlamentul României, prin Senatul României.

1. În ceea ce privește noțiunea de **conflict juridic de natură constituțională dintre autorități publice**, Curtea Constituțională a statuat, prin Decizia nr.53 din 28 ianuarie 2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.144 din 17 februarie 2005, că acesta presupune *"acte sau acțiuni concrete prin care o autoritate sau mai multe își arogă puteri, atribuții sau competențe, care, potrivit Constituției, aparțin altor autorități publice, ori omisiunea unor autorități publice, constând în declinarea competenței sau în refuzul de a îndeplini anumite acte care intră în obligațiile lor"*.

Sub acest aspect, trebuie să acceptăm ideea că un atare conflict între autoritățile statului poate exista, dovada cea mai concludentă fiind aceea că însăși Constituția îl prevede.

2. Actul juridic al angajării răspunderii Guvernului asupra proiectului Legii educației naționale îl constituie Hotărârea Guvernului trimisă Parlamentului, prin scrisoarea din 13 octombrie 2010; Guvernul României a adresat la 13 octombrie o scrisoare Parlamentului României, prin care a hotărât să-și angajeze răspunderea asupra proiectului Legii educației naționale, angajare întemeiată pe dispozițiile art.114 alin.(1) din Constituție. Apreciez însă că nu actul în sine al angajării răspunderii Guvernului a declanșat conflictul juridic de natură constituțională între cele două autorități, ci modalitățile și împrejurările concrete în care a fost exprimat (la momentul angajării, proiectul Legii educației naționale fusese adoptat de către Camera Deputaților, prin votul final al deputaților, iar la Senat parcursese o parte importantă din procedură).

De altfel, a admite că actul angajării răspunderii Guvernului ar declanșa, de principiu, un conflict juridic de natură constituțională între Parlament și Guvern, ar însemna să admitem că dispozițiile art.114 alin.(1) din Constituție sunt inaplicabile, fapt de neacceptat într-o democrație.

3. Pe de altă parte, angajarea răspunderii Guvernului nu poate fi catalogată ca fiind neconstituțională pentru că, pe de o parte, are temei constituțional [art.114 alin.(1) din Constituție], iar, pe de altă parte, neconstituționalitatea poate purta asupra unei legi, asupra unui tratat sau asupra unui Regulament al celor două Camere etc, în nici un caz însă nu poate purta asupra unui proiect de lege (în speță, angajarea răspunderii Guvernului viza un proiect de lege), sau asupra unui act juridic unilateral, cum a fost

Hotărârea Guvernului de angajare a răspunderii pe proiectul Legii educației naționale, chiar dacă acest act juridic ar avea caracter normativ.

De aceea, Curtea trebuia să se pronunțe asupra cererii Președintelui Senatului (astfel cum rezultă din chiar petitul acțiunii), și anume **“de a soluționa conflictul juridic de natură constituțională dintre Parlamentul României, pe de o parte, și Guvern, ca autoritate publică a puterii executive, pe de altă parte, conflict declanșat prin oprirea procesului legislativ de la Senat cu proiectul Legii educației naționale și angajarea răspunderii de către Guvern asupra acestui proiect.”**

Curtea trebuia să se pronunțe, de asemenea, chiar în dispozitivul deciziei, și pe solicitarea Președintelui Senatului formulată în finalul sesizării, și nu să trateze această solicitare în considerentele deciziei. Solicitarea, chiar dacă nu figura ca un capăt distinct de cerere, nu putea fi ignorată, citez: “rog Curtea Constituțională să constate existența conflictului juridic de natură constituțională între Guvernul României și Parlament cu privire la proiectul Legii educației naționale și să oblige Guvernul să renunțe la procedura angajării răspunderii” (subl.ns.)

Din compararea celor două texte (petitul acțiunii și solicitarea din finalul sesizării), rezultă, în accepțiunea autorului, că soluționarea conflictului presupune, pe de o parte, constatarea existenței conflictului, și, pe de altă parte, obligarea Guvernului de a renunța la procedura angajării răspunderii.

Sub acest aspect, trebuie subliniat însă că sintagma “soluționează conflictele juridice de natură constituțională dintre autoritățile publice” din cuprinsul art.146 lit.e) din Constituție, are un alt înțeles decât în dreptul comun, chiar dacă și Curtea Constituțională este o instanță, și anume o instanță de contencios constituțional.

În dreptul comun, pornind chiar de la dispozițiile art.1-4 din Titlul I al Codului de procedură civilă - *Competența după materie*, se poate observa că legiuitorul folosește sintagma “judecă... toate procesele și cererile...” ceea ce semnifică, pe de o parte, că într-o cauză determinată judecătorul de drept comun spune dreptul (dă dreptate uneia sau alteia din părți) iar, pe de altă parte, obligă una din părți la o anumită conduită – să dea, să facă sau să nu facă ceva.

În atribuțiile instanței de contencios constituțional, astfel cum acestea sunt prevăzute de dispozițiile art.146 din Constituție, nu poate fi identificată nici o situație în care Curtea să poată obliga o autoritate la o anumită conduită, fiind lipsită în acest sens de prerogativa executării silite.

Prin urmare, soluționarea conflictului juridic de natură constituțională nu presupune obligarea de către Curte a uneia sau alteia dintre părți la o anumită conduită. În considerentele deciziei, Curtea însăși recunoaște că cererea prin care se solicită obligarea Guvernului de a renunța la procedura angajării răspunderii, excedează competenței sale. Se și poate observa că după sesizarea Curții Constituționale de către Președintele Senatului, Pralamentul, prin Birourile celor două Camere, au permis Guvernului să-și angajeze răspunderea, fixând și data prezentării proiectului de lege de către Guvern, iar Guvernul a și uzat de această permisiune, angajându-și practic răspunderea.

Această împrejurare poate conduce și la concluzia atenuării conflictului între cele două

autorități, motiv pentru care, în dispozitivul deciziei sus menționate nu trebuia să figureze sintagma “angajarea răspunderii este neconstituțională și a declanșat un conflict”, ci doar constatarea declanșării și existenței conflictului prin angajarea răspunderii Guvernului.

De altfel, în cuprinsul acțiunii, autorul sesizării nu solicită Curții să constate că “angajarea răspunderii Guvernului pe proiectul Legii educației naționale este neconstituțională”.

O atare solicitare nici nu ar fi fost posibilă, dat fiind că, așa cum am arătat mai înainte, nu angajarea răspunderii în sine a Guvernului pe proiectul unei legi este neconstituțională, ci doar produsul acestei angajări – proiectul legii care, ca urmare a angajării răspunderii Guvernului, devine lege prin parcurgerea procedurilor parlamentare.

**Judecător,
Petre Lăzăroiu**